

A nemzeti dohányboltokra vonatkozó, fogyasztóvédelmi hatáskörbe tartozó szabályok, és azok betartásának ellenőrzése

dr. Kassai Barbara

2015. Szeptember 16-17.

Áttekintés

- Bevezetés, jogszabályi háttér
- A fiatalkorúak védelmével kapcsolatos rendelkezések
- Ellenőrzés, jogkövetkezmények
- Az Fdtv. további rendelkezései
- Reklámtevékenység
- Általános kereskedelmi feltételek, tájékoztatás
- A vasárnapi munkavégzés tilalma

Bevezetés

- **A szabályozás célja és jelentősége**
 - Az egészség megóvása különösen fontos a gyermekek és fiatalok esetében
 - Különös rendelkezések a fiatalok védelmére – a fogyasztóvédelmi hatóság kiemelt feladata ezen előírások ellenőrzése
- **A legfontosabb fogalmak**
 - Dohánytermék – dohányterméket kiegészítő termék (Fdtv. 3. § 1-2. pont)
 - Dohánybolt – elkülönített hely (Fdtv. 3. § 8. és 5. pont)
 - Gazdasági reklám – címzett, köztevéő, reklámozó, reklámszolgáltató, (Grt. 3. § d) j) k) l) m) pontok)

Jogszabályi háttér

- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (továbbiakban **Fgytv.**)
- A fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről szóló 2012. évi CXXXIV. törvény (továbbiakban **Fdtv.**)
- A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény (a továbbiakban: **Ndtv.**)
- A kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: **Kkvtv.**)
- A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 210/2009. Korm. rendelet)
- A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (továbbiakban **Grt.**)
- A kiskereskedelmi szektorban történő vasárnapi munkavégzés tilalmáról szóló 2014. évi CII. Törvény (a továbbiakban: **Kszvmtv.**)
- A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXVI. törvény (a továbbiakban: **Kertv.**)

A fiatalok védelmével kapcsolatos rendelkezések I.

- Gyermek- és fiatalok személyek részére alkoholtartalmú italokat és dohányterméket kiszolgálni és értékesíteni tilos
- 18 éven aluli személy a dohánytermék értékesítési helyén nem tartózkodhat
 - Önálló üzlethelyiség – elkülönített hely

A fiatalok védelmével kapcsolatos rendelkezések II.

- A dohánytermék-kiskereskedő kötelezettsége a tilalom betartatása:
 - felhívni a fogyasztót életkorának hitelt érdemlő igazolására
 - ha nem igazolja, vagy ha még nem töltötte be 18. életévét, számára semmilyen termék nem értékesíthető – azonnal fel kell szólítani a helyiség elhagyására
 - ameddig a felszólított fogyasztó nem hagyta el az üzletet, az értékesítés nem folytatható még az arra jogosult fogyasztó részére sem.

A törvény fel is jogosítja az értékesítőt arra, hogy kétség esetén győződjön meg a vevő életkoráról.

A kereskedő akkor is köteles a dohánytermék értékesítését megtagadni, ha annak a gyanúja merül fel, hogy a nem fiatalok fogyasztó a dohányterméket fiatalok részére történő továbbadás céljából kívánja megvásárolni.

A fiatalok védelmével kapcsolatos rendelkezések III.

- Rendőrhatósági intézkedés is kérhető, ha a felszólított fogyasztó nem hagyja el a dohányboltot
- Az ellenőrzést a belépéskor kell elvégezni (Kúria Kfv.II.37.534/2014/6. számú ítélete)
- Objektív felelősség (Legfelsőbb Bíróság EBH 2005. I 279. számú döntése)
- Kiszolgálás és értékesítés
 - Eladói – szabadpolci értékesítés

Ellenőrzés, jogkövetkezmények I.

- **A fenti előírások ellenőrzése**

- fiatalkorú megbízott közreműködésével (a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.092/2008/6. számú ítéletében foglaltak szerint van rá jogszabályi lehetőség), vagy
- megfigyeléses módszerrel

- **Az eljárás menete:**

hatósági ellenőrzés, jegyzőkönyv, nyilatkozattétel a helyszínen, aláírás, átadás, (értesítés), nyilatkozattétel, iratbetekintés, tényállás tisztázása, döntés

- **Bírság!**

Ellenőrzés, jogkövetkezmények II.

- **További jogkövetkezmények**

- elrendelheti a jogsértő állapot megszüntetését,
- **megtilthatja a jogsértő magatartás folytatását,**
- határidő tűzésével a feltárt hibák, hiányosságok megszüntetésére kötelezheti a vállalkozást,
- a jogszerű állapot helyreállításáig feltételhez kötheti, vagy megtilthatja az áru forgalmazását, illetve értékesítését,
- a jogszerű állapot helyreállításáig terjedő időtartamra elrendelheti a jogsértéssel érintett üzlet ideiglenes bezárását, ha az a fogyasztók életének, testi épségének, egészségének védelme vagy a fogyasztók széles körét érintő kárral fenyegető veszély elhárítása érdekében szükséges,
- az Fgytv. 16/A. § (1) illetve (3) bekezdésében foglalt rendelkezések megsértése esetén a jogsértés megállapításától számított legfeljebb egy évig **megtilthatja az alkoholtartalmú ital illetve a dohánytermék forgalmazását**, e rendelkezések ismételt megsértése esetén pedig elrendelheti a jogsértéssel érintett üzlet legfeljebb harminc nap időtartamra történő **ideiglenes bezárását**

Az Fdtv. egyéb előírásai I.

- Arculati elemek – „lehet és kell”
 - „Nemzeti Dohánybolt” felirat – Cégtábla
 - Kör alakú jelzés – 18-as karika
 - Nyitva tartás, üzemeltető adatai
 - A koncessziós szerződésben meghatározott, a dohányboltra utaló egységes jelzés – Cégér
 - A jogszabály alapján dohányboltban forgalmazható termékek forgalmazása esetén az ilyen termék(ek)re utaló felirat vagy ábra

A dohánybolt külső felületén semmilyen olyan kép, látvány vagy szöveg nem jeleníthető meg, amely dohánytermékre, dohányterméket kiegészítő termékre, illetve dohányzásra utal a külső felületen a dohány, dohánytermék szavak feltüntetése tilos!

Az Fdtv. egyéb előírásai II.

- **Egészségvédő figyelmeztetés**
 - „A dohányzás súlyosan károsítja az Ön és a környezetében élők egészségét!”
 - „A dohányzás halált okozhat!”
 - szembetűnően, kontrasztos háttérben, jól olvashatóan, tartósan, magyar nyelven
- **Az alapvető tényekre vonatkozó felvilágosítás a dohányzás ártalmairól**
 - a fogyasztó kérdésére

Dohányáru, nemzeti dohánybolt reklámozása

- A dohánytermék reklámja tilos (közvetett reklám is)
 - kivételek!
 - klasszikus jogsértő reklámok
 - dobozbelsőben elhelyezett nyereményakciós felhívás
 - direkt marketing levelek (pl. posta, e-mail, sms)
 - ajándéktárgy, ruházati cikkek forgalmazása
 - promóciós tevékenység (ingyenes átadás)
 - internet, webshop
 - értékesítés-reklámozás tilalma, de a dohánytermékek reklámozása nélkül az a tény, hogy a vállalkozás dohánytermékek értékesítésével is foglalkozik, megjelenhet a weblapon
- Nemzeti dohánybolt reklámozása
 - nem tilos, de a reklám „Nemzeti Dohánybolt” megnevezés kivételével dohánytermék nevét, képét (fotóját, látványát) sem csomagolva, sem anélkül nem tartalmazhatja, nem utalhat dohányzásra

Alkoholtartalmú italok tiltott reklámozása

- 200 m-es tilalom:

Tilos alkoholtartalmú italt reklámozni köznevelési és egészségügyi intézményben, továbbá ilyen intézmény bejáratától légvonalban mért kétszáz méteres távolságon belül szabadtéri reklámhordozón.

- Szabadtéri reklámhordozó a reklám közzététele céljából építményen kívül elhelyezett eszköz – a kirakat nem – de Fdtv. 12. § (1) vizsgálható
- egészségügyi intézmény pl. állami mentőszolgálat, az állami vérellátó szolgálat – a gyógyszerertár nem
- köznevelési intézmény pl. óvoda, általános iskola

Általános kereskedelmi feltételek, tájékoztatás I.

- Árfeltüntetés (Fgytv. I 4. §)

A fogyasztót írásban tájékoztatni kell a megvételre kínált termék eladási áráról és egységáráról

- egyértelműen – kettős ártájékoztatás; „től – ig”
- könnyen azonosíthatóan
- tisztán olvashatóan
- Magyarország törvényes fizetőeszközében kifejezve, a fizetőeszköz nemét (forint) vagy annak rövidítését (Ft) megjelölve
- a fogyasztó által ténylegesen fizetendő, az általános forgalmi adót és egyéb kötelező terheket is tartalmazó árat kell feltüntetni

X Ft + ÁFA

X Ft + üveg

Általános kereskedelmi feltételek, tájékoztatás II.

- Fgytv. 17/A. §: a dohányboltban jól láthatóan és olvashatóan tájékoztatni kell a fogyasztót:
 - a vállalkozás székhelyéről,
 - a panaszügyintézés helyéről (ha nem azonos a forgalmazás helyével),
 - a panaszügyintézés adott tevékenység, kereskedelmi forma vagy módszer sajátosságaihoz igazodó módjáról,
 - a vállalkozás levelezési címéről,
 - a vállalkozás elektronikus levelezési címéről, illetve internetes címéről, telefonszámáról (amennyiben a panaszokat ilyen módon is fogadja).

Általános kereskedelmi feltételek, tájékoztatás III.

A fogyasztó a vállalkozásnak, illetve a vállalkozás érdekében vagy javára eljáró személynek az áru fogyasztók részére történő forgalmazásával, illetve értékesítésével közvetlen kapcsolatban álló magatartására, tevékenységére vagy mulasztására vonatkozó panaszát szóban vagy írásban közölheti a vállalkozással.

- **Szóbeli panasz:**

- azonnal meg kell vizsgálni, és szükség szerint orvosolni
- ha a fogyasztó a panasz kezelésével nem ért egyet, vagy a panasz azonnali kivizsgálása nem lehetséges **jegyzőkönyv** →
- Telefonon vagy elektronikus hírközlési szolgáltatás felhasználásával közölt szóbeli panasz → **egyedi azonosítószám**

- **Írásbeli panasz:**

- harminc napon belül írásban érdemben megválaszolni és intézkedni annak közlése iránt – a panaszt elutasító álláspontját indokolni
- jegyzőkönyvet és a válasz másolati példányát öt évig megőrizni és az ellenőrző hatóságoknak kérésükre bemutatni
- a panasz elutasítása esetén a fogyasztót írásban tájékoztatni, hogy panaszával mely hatóság vagy a békéltető testület eljárását kezdeményezheti – elérhetőségeket is megadni

A vasárnapi munkavégzés tilalmáról szóló törvény I.

- A Kszvmtv. hatálya kiterjed a dohánytermék-kiskereskedelmi tevékenységre is.
- Főszabály:
 - az üzletek kiskereskedelmi napokon (hétfő-szombat) 4 óra 30 perc és 22 óra között tarthatnak nyitva, vasárnap és munkaszüneti napokon (ünnepnapokon) pedig zárva tartanak (általános zárvatartási időszak).
- Kivételek:
 - A Kszvmtv. a kivételek körének meghatározása során egyrészt a törvény hatályát eleve nem terjeszti ki egyes létesítményekre, tevékenységekre (pl. piac, vendéglátás), másrészt pedig egyes időszakokra, tevékenységekre, illetve üzletekre különös rendelkezéseket tartalmaz.

A vasárnapi munkavégzés tilalmáról szóló törvény II.

- az üzletek **adventi vasárnapokon** 4 óra 30 perc és 22 óra, **december 24-én és december 31-én** 4 óra 30 perc és 12 óra, továbbá **minden naptári év tetszőlegesen megjelölt egy vasárnapján** 4 óra 30 perc és 22 óra között nyitva tarthatnak. (az adventi vasárnapokon, továbbá a tetszőlegesen megjelölt egy vasárnapon történő nyitva tartást a kereskedő köteles előzetesen a kereskedelmi hatóságnak legalább 15 nappal az érintett időpont előtt **bejelenteni**)
- az az üzlet, amelynek **árusítótere a 200 négyzetmétert nem haladja meg**, az általános zárvatartási időszakban is nyitva tarthat, ha az általános zárvatartási időszakban kizárólag az üzletben kereskedelmi tevékenységet folytató egyéni vállalkozó, egyéni cég tagja, vagy gazdasági társaság legalább 1/5 tulajdoni résszel bíró természetes személy tagja maga, vagy az előbbieken felsoroltak segítő családtagja folytatja a kereskedelmi tevékenységet

A vasárnapi munkavégzés tilalmáról szóló törvény III.

- A törvény hatálya nem terjed ki:
 - a nemzetközi közforgalmú repülőtéren kialakított üzlet nyitva tartására
 - a közforgalmú vasúti és autóbusz pályaudvarok területén kialakított üzlet nyitva tartására
 - a piacon, továbbá helyi termelői piacon folytatott kereskedelmi tevékenységre
 - a vásárokon folytatott kereskedelmi tevékenységre
 - a szálláshelyen végzett kereskedelmi tevékenységre
 - a vendéglátásra

2015. május 9. napjától a törvény hatálya kiterjed a világörökségi területen található üzletekre is.

A vasárnapi munkavégzés tilalmáról szóló törvény IV.

- A Kszvmtv. rendelkezéseinek megtartását a fogyasztóvédelmi hatóság ellenőrzi. Az első fokon eljáró hatóság a megyei, illetve fővárosi Kormányhivatalok Fogyasztóvédelmi Főosztályai, illetve Osztályai.
- A Kszvmtv.-ben előírtak megsértése esetén a fogyasztóvédelmi hatóság – az Fgytv.-ben meghatározott jogkövetkezmények bármelyikének alkalmazása mellett – köteles
 - az első jogsértés esetén legalább 5, legfeljebb 15 napra,
 - a második jogsértés esetén 30 napra,
 - a harmadik jogsértés esetén 90 napra,
 - bármelyik következő jogsértés esetén 365 napra az üzlet ideiglenes bezárásáról határozni.

Köszönöm a figyelmet!

